Rebecka Lindholm Schulz: Tal på Hiroshimadagen 2022

Talare
Rebecka Lindholm Schulz
Freds- och säkerhetspolitisk sakkunnig

Datum
6 augusti 2022

Plats
Göteborg

”Nu har jag blivit döden, världarnas förstörare”, så påstod han som kallats atombombens fader, Robert Oppenheimer, att han tänkt efter att ha bevittnat den första atombombsdetonationen. Långt över ett halvt sekel senare har vapentypen som kan ödelägga mänskligheten och vår planet inte avvecklats.

Idag, den 6 augusti är minnesdagen av en dag vars fasansfulla historia vi aldrig får glömma. Ett ögonblick som för alltid är inpräntat i historien orsakade på ett par sekunder fruktansvärda humanitära konsekvenser, omedelbart och flera decennium senare för hundratusentals människor. Idag är det 77 år sedan atombomben släpptes över Hiroshima, och ett par dagar senare över Nagasaki.

Jag heter Rebecka Lindholm Schulz och kommer från Svenska Freds. Jag är här idag för att hålla liv i historien om Hiroshima och Nagasaki. För historia, och berättelser om den, är avgörande för att vi människor ska förstå vår värld. Det är vad som sammanflätar människors livsöden och hjälper oss att förstå det som då var nutid, för att bättre navigera det som i framtiden blir samtid. Historien vi minns idag får aldrig upprepas.

När atombomberna föll över Japan gjorde hettan att hela kroppar brändes upp. Tryckvågorna färdades flera mil och slet sönder allt i sin väg. Men den kraften är ingenting mot den förstörelse dagens atomvapen kan orsaka. Av de över 13 000 kärnvapenspetsar som finns idag skulle en enda av dem döda hundratusentals människor och leda till förödande konsekvenser för människor och vårt klimat en lång tid framöver.

I decennier har vi hört kärnvapenförespråkare argumentera för att

kärnvapnens avskräckande effekt ska hindra kärnvapenstater att kriga med varandra. Men våren 2022 har återigen belyst de enorma riskerna som finns med att förlita sig på en säkerhetspolitisk ordning där kärnvapen tillåts sätta spelreglerna. Putins Ryssland har oförsvarligt invaderat Ukraina, och samtidigt använt hård militär retorik med hot om användning av kärnvapen. Kärnvapen tillåter ledare att agera som de vill, att hålla världarnas förstörare i deras händer. Det är därför vi måste fortsätta lyfta våra röster och markera, att vi aldrig kommer acceptera en värld där kärnvapen tillåts sätta skräck i en hel planet.

2021 blev kärnvapen äntligen förbjudet enligt internationell lag. Det är ett viktigt steg och resultatet av envist fredsarbete där hundratusentals människor tillägnat livslånga engagemang för att se till att ögonblicken den 6 och 9 augusti 1945 aldrig upprepas. Jag är själv en i ledet i denna generationsöverskridande kamp, som fredsaktivist och del av Svenska Freds.

I Svenska Freds har tiotusentals medlemmar bytt av varandra i arbetet för en kärnvapenfri värld. En av dem är min mamma, som liksom mig startade sin fredskamp i Svenska Freds. Hennes mamma före henne kämpade för en kärnvapenfri värld med Svenska Läkare mot kärnvapen. Och hennes mamma före henne kämpade för freden som medlem i Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet. Fyra hela generationers fredsaktivister.

Deras glöd, styrka och värme fyller min kamp för att kärnvapen aldrig ska användas igen. Särskilt minns jag ett samtal med min mormor. Som läkare på 80-talet ombads hon ta fram en krishanteringsplan för om kärnvapen skulle detonera i Sverige. Hon blev upprörd. Hon sa “vi kan inte förbereda oss på vad vi ska göra om kärnvapen används igen, vi måste se till att de aldrig gör det”. För poängen är, att det inte finns något medicinskt att göra, för dem som befinner sig inom den radie som bränner hela kroppar.
På FN-dagen 1982 avslutade Tage Danielsson dikten “Råd till ett nyfött barn” med orden “Freden måste komma först, gör den inte det, min vän, kommer inget efter den”. Och det är ord som är talande för varför kärnvapen måste avvecklas och avskaffas. För om en atombomb släpps igen, vet vi inte vad som finns kvar efter den.

I en tid då kärnvapenhotet ökar hade Sverige kunnat agera för avspänning

och som en tydlig röst för nedrustning genom att skriva under FN-konventionen som förbjuder kärnvapen. Istället har Sverige ansökt om medlemskap i Nato och genom det accepterat idéen om att skapa säkerhet genom hot om massmord på civila. Rysslands fruktansvärda anfallskrig mot Ukraina lägger ett mörker över vår samtid. Likaså militarismen och upprustningen som får allt större plats i säkerhetspolitiken. Och hot om kärnvapen följer militariseringens destruktiva logik. För precis som militarismen bygger kärnvapen på att hot om våld kan skapa säkerhet.

Vår samtid må kännas mörk och dyster. Men vi som är här idag, och så många med oss, är motvikten till militarismens mörker. Och vi måste fortsätta våga vara det.

För det finns alltid hopp. Hopp i att vi samlas, minns och håller liv i kampen liksom berättelserna vi aldrig får glömma. Berättelsen om Sadako är en sådan. Hon var bara ett litet barn när bomberna föll över städerna i Japan. Hon var också bara ett barn när hon fick leukemi till följd av atombomben. Sadako bestämde sig för att vika tusen papperstranor i hopp om att bli frisk, eftersom det enligt en japansk legend skulle uppfylla önskningar. Sadakos önskan slog aldrig in, men tusentals och åter tusentals har efter det vikt tranor som en symbol för hopp, fred och för att göra världen fri från vapentypen som genom ett enda ögonblick stal livet för människor och barn som Sadako.

I veckan har jag varit i Kristianstad och besökt Scouternas Jamboree för 11 000 scouter. Där har jag tillsammans med kollegor vikt tranor och pratat om fred med en ny generation fredsaktivister. Där har fyra av de hundra unga fredscoacher Fredsakademin utbildat hållit i workshops om fred och säkerhet för över hundra unga. Och där har över två tusen unga scouter fått lära sig om fredsrörelsens envisa arbete med att förbjuda kärnvapen. Det är hoppfullt.

Det må ha tagit decennier att få kärnvapen förbjudna enligt internationell lag, men låt oss se till att det inte tar lika lång tid innan de har avvecklats helt. Inget barn igen ska behöva vika tranor i hopp om att överleva kärnvapnens grymma konsekvenser.

Så, hur håller vi liv i berättelserna om de ögonblick vi aldrig får glömma?

Hur ser vi till att fruktansvärda avsnitt av vår historia aldrig skrivs in i historieböckerna igen? Att samlas här idag är ett sätt. Och jag vet att vi kommer stanna här, i kampen för en värld utan kärnvapen, så länge det behövs.

Källa
Manuskript hämtat från fredsam.weebly.com (2026-10-04)

Taggar
Fredsrörelsen

URI
https://www.svenskatal.se/tale/rebecka-lindholm-schulz-tal-pa-hiroshimadagen-2022